

מרחב. מוגן.

דבר העורכת

טקסט קצר מאת נטע לב־רן, על הדיון המחודש במרחבים המוגנים

כמתכננות ומתכננים המרחב הוא שדה הפעולה שלנו, והצורך ביצירת מרחב שמאפשר חיים בטוחים לכל הפחות וחיים טובים ככל האפשר הוא נקודת מוצא. קו ההגנה הראשון בימי מלחמה הוא המרחב המוגן. סוגיית המיגון לא חדשה לנו כמתכננים. אנו באיגוד עסקנו בה כבר בערב העיון בנוגע [להתחדשות עירונית בפריפריה](#). סגנית מהנדסת העיר אינה בורשטיין זיתוני סיפרה על המורכבות הכלכלית והרגולטורית בקריית שמונה של חיזוק מבנים ומרחבים מוגנים. עם תחילת המלחמה החלו לעלות באופן כמעט מיידי דרישות להקלות בכל הקשור לבניית ממ"דים. עדכון לתכנית המתאר הארצית למיגון הידועה גם כתמ"א 40, [פורסם להערות](#) הציבור כבר בתחילת השבוע. נדמה שהליך הבזק על מעלותיו ומגרעותיו הוא כמעט הכרחי. כמתכננים, חשוב שנזכור שהתקנות הן השלב הראשון, ולבניית ממ"ד נדרש מקור מימוני.

גם הנושא של נגישות למרחב מוגן עומדת בפתחנו. המכון לרפורמות מבניות פירסם נייר עמדה בנוגע ל([חוסר](#)) [נגישות למרחב מוגן](#) בחלוקה לעשירי הכנסה ולפרישה גאורפית יישובית. כמגמה, נגישות לממ"ד נמוכה משמעותית בעשירון העשירי לעומת הראשון, בין אם בחיפה, תלאביב או אשקלון. רנית נחום הלוי [כתבה על זה](#) עוד בדהמרקר.

המחקרים והנתונים מבוססים על נתונים רשמיים של הלמ"ס. אך הכפרים הלא מוכרים הם יישובים לא רשמיים וזקוקים לפתרונות אחרים. אמיר בשאראת מספר לטלי חרותי סובר על הצורך שעולה בכל סבב ומבצע, על היעדר אזעקות מתוקף הגדרת היישובים כ'שטח פתוח', ועל [הפתרון זמני](#) שהגיע [מתרומות](#) של גלילי בטון.

תקנות פיקוד העורף על פיהן נבנים אותם המרחבים עלו גם הן לכותרות. אירועי ה-7 באוקטובר הדגימו כיצד אותו מרחב מוגן מצליח, לעיתים, בצירוף תושייה ואומץ, להגן גם מפני איומים חדשים, אך כיצד הוא גם יכול להיכשל, וביתר שאת, אם אינו מתוחזק כראוי. יו"ר איגוד המהנדסים ישראל דוד מספר כי התכנון העכשווי מבוסס על תקנות שנוסחו ב-1992 בעקבות [האיומים של מלחמת המפרץ](#). גיא נרדי כותב בכלכליסט על הכיוון בו [נדרש השינוי](#).

החזרה לשיגרה חדשה קורית לאיטה. המיגון נדרש לנו גם בחוץ. כשמקומות עבודה ומוסדות לימוד חוזרים לפעילות רק במידה שהם מוגנים מספיק. בינתיים, זוכים לחסד אותם מקלטים ציבוריים מיושנים שהוקמו בגינות ציבוריות בעבר, כפי שמסבירות כהן ועמיר, לפני [הופרטה](#) [ההגנה האזרחית](#). הגינות מתמלאות בילדות והורים שבזכותם מצליחים מעט לנשום.